

CURIOSITATS DE CATALUNYA

(setmanal)

Redacció i Administració:
Barcelona. - Riera Alta, 61

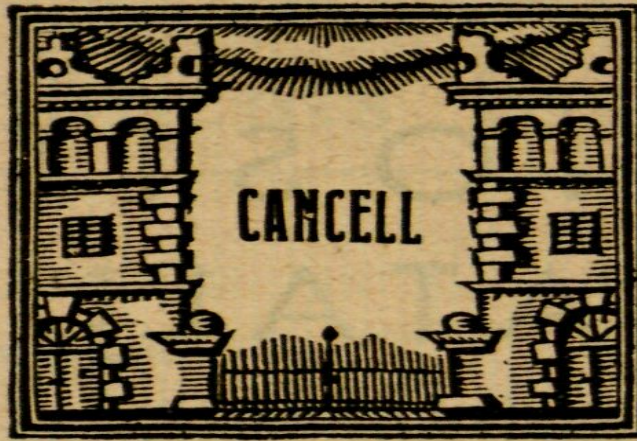
P R E U :

Número corrent	25 cèntims.
Subscripció semestral	6 pessetes.
Subscripció anual	10 pessetes.

S U M A R I

Cancell, pàg. 450. - Nostra Premsa, pàgina 452. - Anecdolari català, pàgina 456. - Supersticions, pàgina 457. - La indústria paperera, pàgina 459. - Indrets de Barcelona, pàgina 461. - Anecdolari català, pàgina 463. - Folklore, pàgina 464. - Joc de paraules, pàg. 466. - El vell ocellaire, pàg. 467. - Contes vells... forjats de nou, pàg. 468. - Una locució popular, pàg. 471. - Catalans notables, pàgina 472. - Anecdolari català, pàg. 474. - L'estany de Banyoles, al volt de la llegenda, pàgina 475. - Aforismes explicats, pàgina 477. - El I Aplec Excursionista i de Germanor Penedesenca, pàg. 478. - Supersticions, pàg. 479. - Entreteniments Instructius, pàgina 480.

En el novè aniversari de l'ínclit Ignasi Iglésias

AVUI fa un any, exactament, que la nostra signatura aparegué per primera vegada en aquestes pàgines. Debutàvem, doncs, a CURIOSITATS DE CATALUNYA el mateix dia en què s'acomplia el vuitè aniversari de la mort de l'enyorat Ignasi Iglésias. No és d'estranyar, per tant, que les primeres ratlles nostres fossin dedicades a rememorar l'obra del gran escriptor tot honorant la seva figura.

Com dèiem, ha passat un any. Ens trobem ara, altra vegada, en la necessitat, ineludible per a nosaltres, d'escriure uns mots per tal que la grata memòria de l'autor de «Foc nou» sigui evocada una vegada més. Perquè el record dels catalans notables ha de perdurar sempre en nosaltres talment com si es tractés d'un estel lluminós la missió del qual no fos altra que la d'assenyalar-nos, a manera de guiatge esplendorós, la ruta a fer o el camí a recórrer mentre ens quedi un alè de vida.

Ignasi Iglésias i Pujadas fou, indiscutiblement, un català notable. Les seves tasques, tant les teatrals com les poètiques, el posaren, ben merescudament per cert, a primer rengle. Tota la seva obra d'escriptor, àdhuc la seva manera de fer com a ciutadà, feren que el poble el col·loqués en un nivell solament assequible als grans homes. D'ell podem aprendre molt i molt.

Llegint i rellegint els seus treballs, trobarem, per poc que ens hi fixem, un sens fi d'aspectes força característics de la seva rellevant personalitat. Tres d'ells, tal vegada dels més remarcables i dels que amb més sovintejada freqüència deixa clarament exposats, són el gran afecte pels infants, la pregona estimació als ocells i l'entusiasta veneració a la vellesa.

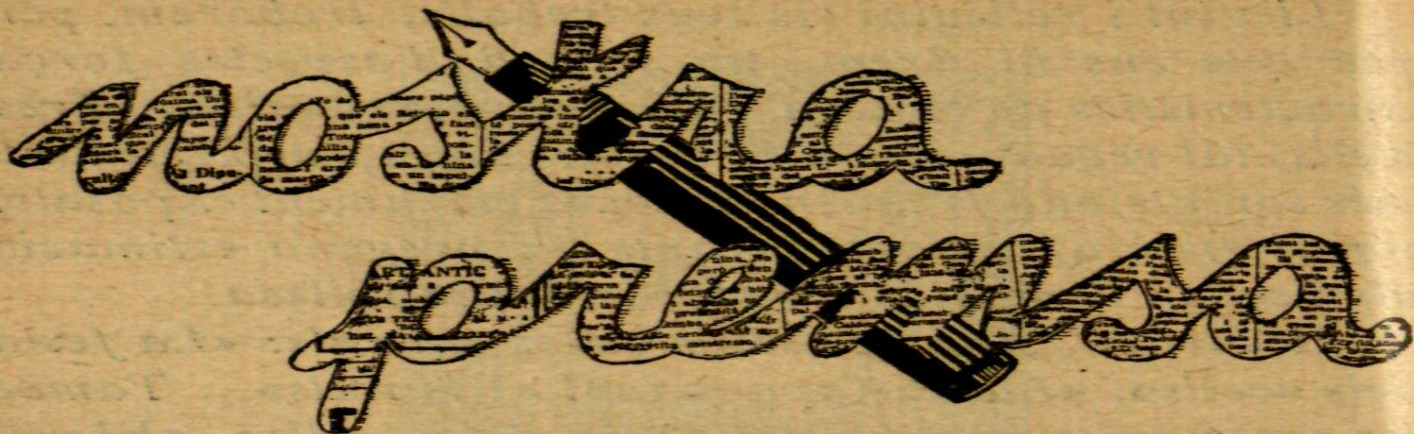
Recordeu, sinó, les seves obres teatrals: «La festa dels ocells», «La llar apagada», «Els vells»... També les seves poesies: «La tragèdia dels ocells», «El vell ocellaire», «Cançó de bressol», «Flor tardana»... Heus ací algunes de les composicions que recordem de l'estimat Ignasi Iglésias on els tres més grans amors de la seva vida hi són tractats d'una manera força emotiva i exemplar.

Doctrina exemplar la que ens deixà l'Iglésias a través dels seus escrits. En ells podem, devem, emmirallar-nos-hi sense por a traïdores contaminacions, ben segurs de treure'n profitosos allisonaments, car tota la seva obra és una lliçó constant i exemplar, lliçó que el poble sempre ha sabut comprendre en benefici propi.

L'Ignasi Iglésias ens deixà el 9 d'octubre del 1928, gairebé al final d'aquells set anys dictatorials durant els quals no li fou permès a Catalunya respirar públicament en català. El cos del poeta, però, fou embolcallat amb la bandera catalana, amb aquelles quatre barres de sang que tant estimà en vida i que després, una vegada traspassat, volgué que li servis-sin de mortalla sagrada.

Nosaltres, fidels en el nostre costum de recordar els catalans passats a millor vida en la data de llurs aniversaris, no hem pogut de menys que deixar apuntades aquestes breus ratlles com a petit tribut cordial i sincer que, modestament, oferim a la memòria del gran poeta i celebrat dramaturg.

FREDERIC BALLIRANA.

Premsa Barcelonina Vuitcentista

XVIII

Any 1868

LA BARRETINA. — «Semmanari popular», dirigit per Antoni Serra, el primer número del qual va sortir a la llum el dia 4 de gener del 1868.

Escrit totalment en català i amb ferm esperit patriòtic, comença el primer número amb l'article «Rum, rum», del qual copiem els següents fragments, que ens donen clara idea dels propòsits dels seus fundadors: «En el nostre periòdich hi caben tots els gèneres, aixís lo serio com lo festiu; des de la composició romàntica a la composició més humorística... Algú de vostès s'haurà estranyat de que en la cabessera del nostre diari, no hagi aparegut l'article d'introducció, esplicant qui som y qui deixèm de ser, aon anèm y quins son los nostres fins. Nosaltres no'ns entenem de promesas: los fets parlaran...». Aquest setmanari tenia el mateix caràcter literari i humorístic d'altres periòdics de la mateixa època, però dominant el caire seriós. Va ésser un ferm defensor de la llengua catalana i va fomentar amb entusiasme la nostra literatura. Des del número 41 de «La Barretina», que porta data del 3 d'octubre del 1868, veiem que el subtítol apareix redactat de la següent manera: «Semmanari polítich popular», passant des de la data indicada a tenir color polític, a més de científic i literari que havia estat fins llavors.

Cada número de «La Barretina», consta de 4 pàgines a 3 columnes, tamany 344 X 242 mm. va ésser estampat a la impremta de Jaume Jepús, Petritxol, 14, i des del número 42, a la de «El Por-

mar la federació, y aquesta dins del principi republicà... la barretina ha combatut per Espanya cent vegades, més es arribada l'hora en que no sia la sensilla gorra del treballador català, es arribada l'hora de la seva dignitat en que se la respecti en lo front de nostras autoritats y hem de vèurela en los parlaments ésser la senyal de la llibertat y la autonomia de Catalunya...».

«La Barretina» era impresa en la impremta a

2 cuartos.

I. LOPEZ, EDITOR.

Número 7.

EL COHETE.

PERIÓDICO REVOLUCIONARIO.

¡Abajo la dinastía! — Juntas supremas. — Sufragio universal. — Libertad de cultos.
— Libertad de Imprenta. — Libertad de enseñanza.
¡TODAS LAS LIBERTADES!

Barcelona 17 de Octubre de 1868.

RESÚMEN POLÍTICO.

Los principios democráticos proclamados por la revolución se van acomodando en esta tierra, donde no habían podido penetrar hasta ahora.

Al mismo tiempo que cunde la idea de federación parece que pasará al terreno de la práctica la unidad de fueros.

Estos dos pasos al parecer contradictorios, se explican perfectamente recordando que durante la última monarquía, las ideas iban penetrando en los ánimos, pero no había interés en realizarlas, ni fuerza ni capacidad para darlas aplicación.

Así es que pensamos como hombres del siglo XIX y estábamos regidos en ciertos puntos como ganado del siglo XVII.

Ha producido mucho efecto la carta de Rivero á los demócratas granadinos, que puede traducirse del modo siguiente:

«Yo sé con quién trato y á mí no me la pegan. No den ustedes el menor pretexto para que los reaccionarios finjan que se hayan visto obligados á hacer tal ó cual cosa por culpa de los demócratas. Ya que yo tengo abnegación, ténganla también ustedes.»

Nos parece que así debemos hacerlo todos.

Los demócratas por su parte parecen comprenderlo así y están dispuestos á no poner estorbo alguno á la situación, para que nunca se les pueda echar en cara que por haber negado su apoyo á la revolución ó por haberla creado obstáculos, se ha echado á perder el fruto de la libertad.

La de enseñanza hace rápidos progresos y fundado en ella se está escribiendo un informe que contendrá

la opinión de personas notables entre las más ilustradas de España.

En la estación de Madrid del ferro-carril del Norte fueron aprendidos nada menos que treinta y siete cajones que el respetable conde de Oñate enviaba á Pau, defraudando de su contenido á la nación española.

Este rasgo de amor á la patria y á la moralidad pública contrasta con la conducta criminal de nuestra plebe.

El triunfo de los principios democráticos no debe confundirse con los innumerables ascensos militares, de que vienen llenos los periódicos.

Ya saben ustedes que eso es cosa... de los otros.

RECUERDO HISTÓRICO.

Párrafos de una exposición del sesudo Consejo de Castilla al rey Felipe III en 1619.

«No es menor inconveniente el que resulta sobre el mismo estado monástico, en el que se ha introducido la relajación, porque muchos buscan no un piadoso retiro, sino la ociosidad y un abrigo contra la indigencia, cuyo abuso tiene las más funestas consecuencias para el Estado y para el servicio de V. M. La fuerza y la conservación del reino dependen del mayor número de hombres útiles y ocupados, de que tanto carecemos por estas y otras causas. Los seglares entre tanto se empobrecen más y más: sobre ellos solos pesan las cargas del Estado, mientras que ellos están libres los conventos así como los considerables bienes que acumulan y que no pueden salir de sus manos.»

Así hablaba el Supremo Consejo de Castilla, en

càrrec de V. Berdós, al carrer de Sant Simplicí del Regomir, 4, i cada número constava de 4 pàgines a 3 columnes, format de 307 X 216 mm. El número solt era venut a 2 cuartos.

D'aquesta segona època de «La Barretina» sols hem vist dos números, el segon dels quals porta data del 16 de març, i ignorem si en sortiren més números.

EL COHETE. — El primer número d'aquest periòdic editat per l'Innocenci López, va sortir el dia 1 d'octubre del 1868. Està escrit totalment en castellà i com a subtítol porta «Periòdic revolucionario».

Per a donar-nos compte del seu ideari i també del seu caràcter avançat, la capçalera de «El Cohete» ens dóna llum sobre el programa polític que guiava l'actuació dels seus redactors. Llegim: «¡Abajo la dinastia!!! — Juntas supremas — Sufragio Universal — Libertad de cultos — Libertad de Imprenta — Libertad de enseñanza — ¡Todas las libertades!»

«El Cohete» està escrit amb to humorístic, i tant el seu text, com els seus dibuixos, demostren un

LAS BARRAS CATALANAS.

ARREGLADO
L. López Zambrado
año 1869

ARCH. DE HISTORIA
11
1869

PERIODICH POLITICH Y LITERARI.

SOBERANIA NACIONAL.—DRET Y JUSTICIA.—LIBERTAT.—PROGRÉS.

AVT I.—NOMBRE 1
Barcelona 3 de Enero de 1869.

La Redacció d' eix periòdich saluda afectuosament a tota la premsa en general, oferint-li al mateix temps una debil cooperació en tot lo que sia tocant a nostra aymada Catalunya.

La Redacció.

SECCIO POLITICA.
NOSTRAS DOCTRINAS.

Das montañas ha retobert la història: lo Sima y lo Calvar, símbol de las ideas que formán la espiñada de los pueblos. Lo dret y l' amor, jules sobre los que gran las naciones, son los termes del progrés que recora la humanitat en la carrera de la justicia.

Lo publico s'entend e confunde ab una lla, una. La mania degradada se avorogant del comate que la esclava. Los dretos Choro amplan a Roma de cadenas, y la terra dels recede ocupa la song de las vestidas.

Las creencias eran l' exceptiones, y se alguna produccion era la idadaria. Tal era fides en una época en que se renegaba de Dios.

Las creencias eran sola la expresion de la consciencia, en los principios fides, si los dretos segura eran consegua. La idea era la forma, y la consciencia, lo sentid gradú a sepeito tempo.

La ley del Sima, era preguada, y los clamores de las piasas, adogaban los casos salvadore de la justicia; lo cargo de la creollacion estaba basat en lo lang de la barbarie.

Esperanza era los infantes del homo, las piasas con capaxidad, rompen los muros, y Mero y Sita lo escudo de la indifferencia, como lo amor estubo de Mero y Sita, glorifica la justicia ab sus palabras de amor en lo com unca de lo Calvar.

Los setas palabras formaron lo codich del fue publico. Lo gloriaron y lo publico bebren fides l' un con l' otra, y el otro son impugna en las brancas del dretos piasas en aquella montañas. A su sombra se avorogaron entre los muros, y solo los guras propiacion en avorog de compaña al calor de la terra, que demand vida, al dret, revivida las instituciones històricas.

Mas los donarios han comat sus fides, y agoraron un tipo de vida, son lo morte. Las ideas, no obstant, no han logat avorogar l' arbor lo han desfolia, han vulgat lo saca brancas de las tendras brancas, mas en ra. Lo dret y l' amor han segut avorogant por la història de la mania, pero lo història ha respetat lo sacra arbor, se fuma no ha pagat desvolado: lo terra ha cogut dretat la terra.

Lo revolucionarios porque revolucionarios los males del una primer, dretos, libertad, y alguna institucion lo publico, avorog en sistema lo desiquilibrio.

Lo història crea equitat y no poca institucion privilegio, avorogaron a una germana.

Lo història crea equitat, y los muros, en fides de las muros particular, avorogaron equitat a uno que se equita, y ab las muros pervenir avorogaron la familia.

Libertad es, pues, la practica de lo estado de amor, libertad, equitat, y avorogant. No es una revivida en la terra, se que en la terra deba avorogant l' arbor del Calvar avorogant por lo sac del Sima?

Catalunya, porra nostra, ¿has avorogant la libertad? Lo dret lo regala los dretos, mas fides por compaña catolice. ¿Has dretos de lo equitat? Estant lo publico que creollat a Avorog, dubitá los guras lo fides

Catalunya. ¿En una dretos la fraternitat? Que lo digas Barcelona capaxit ab lo dignitat y honra, que fides a sus fides sacas.

La Fraternitat es justa. Avorog nos repulga lo espiñada del dretos muros. Nuestra dretos ha avorogant uno d' un Sima, al muros d' un Calvar para avorogant ¿Una sera lo Calvar?

Nosotros, con, fides de Catalunya, avorogant que los Muros, y que los revolucionarios un sac sacra: Lo avorogant de la nostra piasas.

Lo paper de muros es dret: por una vobis avorogant muros de la nostra fides Catalunya, mas en una vobis.

Se ha dit que lo sac de la libertad ha sacra ab uno equitat, que avorogant avorogant los dretos Muros. Lo Sima lo rega mas equitada y peyor equita y los dretos se han convertit en avorogant.

La premsa ha creollat con muros, pero avorogant que se defenda de quel fides, franca, por se avorogant y avorogant publicos. No una revolucion era fides del desequilibrio y lo avorogant a ha publicat Catalunya ha avorogant avorogant.

«Ha libertad se lo muros», dretos un guras, «l' amor franca» «Ha libertad se lo muros», y muros vobis sacra y lo sacra.

Los hombres de lo sac los partes dretos l' equitat, en los ideas de un, los guras por sus fides avorogant indifferencia de la sacra. Así es lo equitat.

No vobis avorogant de instrument per fides de particular publicos, se uno muros, se muros, vobis lo grandas y lo lo com. Así es la fraternitat.

No vobis, que avorogant avorogant se por lo fides se por

fort esperit anticlerical i revolucionari, contrari a la monarquia i en defensa dels ideals republicans. Col·laborava en aquest periòdic l'Anselm Clavé.

Cada número de «El Cohete» consta de 4 pp. a 2 columnes, format 283 x 190 mm. No porta peu d'impremta. El número solt era venut a 2 quartos. Hem vist fins el número 17 d'aquest periòdic, el qual porta data del 14 de novembre del 1868.

Any 1869

LAS BARRAS CATALANAS.—«Periòdich polítich y literari», el primer número del qual va sortir a la llum el dia 3 de gener del 1869.

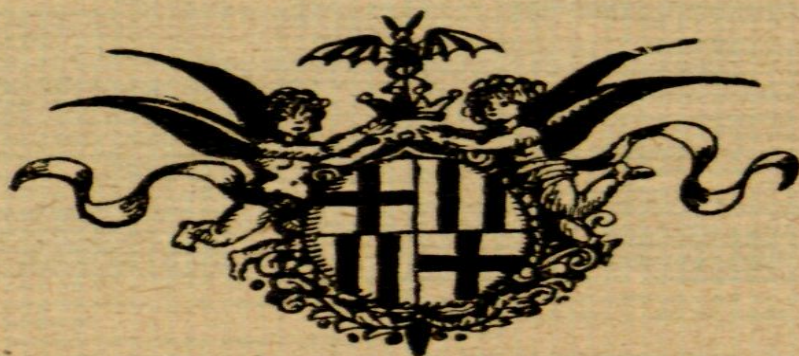
L'administració del periòdic anava a càrrec de

l'Innocenci López, i la direcció i redacció estaven instal·lades al carrer Archs de Junqueres, 7, 1.^r Cada número consta de 4 pp., tamany 438 X 315 mm. La subscripció, a Barcelona, costava 1 ral al mes i tres mesos, 3 rals. El número solt era venut a 2 quartos.

Aquest periòdic, l'ànima del qual eren Josep Roca i Roca, Conrad Roure i Prudenci Serenyana, està escrit en català i defençava amb tot braó la República democràtica federal. En la capçalera de cada número de «Las Barras Catalanas» s'hi llegeix un compendi del seu ideari, que és el següent: «Soberania nacional—Dret y Justicia—Llibertat—Progrés», i en l'article amb què comença el primer número i que porta el títol «Nostras doctrinas», hi llegim que els seus redactors «baixen al circol de la discussió, al estadi de la premsa tremolant «Las Barras Catalanas»: cada una d'elles porta escrit un lema que conté una idea vivificadora» i a continuació ens descriu la significació de cada una, que són: Dret, Justicia, Llibertat i Progrés.

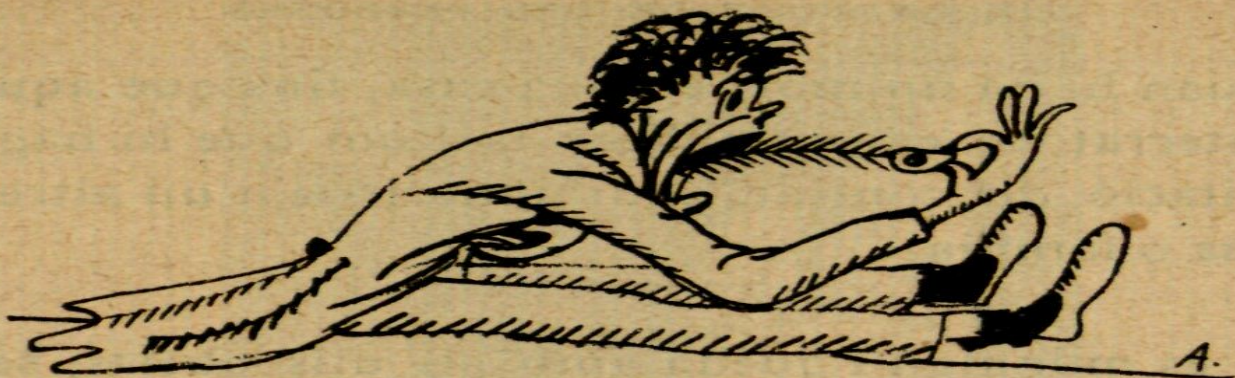
JOAN TORRENT.

Anecdotalari català

No es deu a cap caprici estrambòtic el que la rata-pinyada coroni l'escut de Barcelona i la senyera de València.

Es conta que, mentre el gran rei Jaume I el Conqueridor estava assetjant la bella ciutat del Túria, per tal de deslliurar-la del poder dels alarbs que la posseïen, una rata-pinyada anà a posar-se damunt del casc del gloriós monarca. Aquest animaló tenia fama d'ésser símbol de vigilància, i aquell succés fou considerat com un avís de què calia servir l'ànim despert i no distreure's.

SUPERSTICIONS

PER A GUARIR MALS DONATS

AQUEST remei té de fer-lo algun familiar del que té el mal. Aquest ha d'agafar una freixura de be, es treu el cor, i aquest ha d'omplir-se de claus i agulles de cap; d'aquesta manera es fica a dintre una olla (aquesta ha d'ésser de terrissa i nova), i quan són les dotze de la nit s'agafa l'olla a plom, però portant-la a l'esquena, i caminant endarrera i sense dir res a ningú (encara que algú et digui alguna cosa), s'ha de de tirar al riu l'olla, la freixura i el cor.

Això s'ha de fer nou dies seguits, i cada dia s'ha de fer amb una olla nova, i sempre ha d'ésser la mateixa persona que ha començat.

Al cap dels nou dies, la persona que pateix del mal donat, si no es cura, millora, o, si més no, es fa patir la persona que ha donat el mal, i és per això que en el cor s'hi claven les agulles i claus, que és igual com si es clavessin a la mateixa persona.

PER OBTENIR EN LA COLLITA MÉS CIGRONS

Els cigrons, s'ha de tenir en compte el dia de fer-los, que sigui un dia que hi hagi un vuit. Per exemple: els dies vuit, divuit i vint-i-vuit. Si es fan en un dia d'aquest, els cigrons surten en forma de vuit, o sigui dos per tavella; del contrari, si no es mira el dia, sols en surt un.

DE LA MORT DE LES PERSONES

Quan hi ha un mort en una casa, fins que aquest és enterrat no es pot apagar la llum que hi hagi a l'habitació, del contrari podria morir-se'n un altre de la casa o família.

* * *

Si es mor algú i queda amb els ulls oberts, se li han de tancar de seguida, i si es triga massa i l'han d'enterrar, al cap d'un any se'n mor un altre.

* * *

Quan es sent plorar un gos, és que pressent la mort d'alguna persona de la casa o del veïnat.

PER A GUARIR LA GELOSIA O ENAIGAMENT

Quan una criatura està enaigada, el més bon remei és de portar-la, durant nou dies seguits, a tirar pedres al riu; és un remei segur.

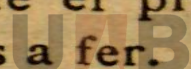
També va molt bé fer-los, durant una novena, brou de serp blanca; aquest brou se'ls hi pot donar amb les sopes.

PER A FER MARXAR LES PERSONES

S'agafen les estisores obertes i es claven dessota d'una taula o cadira. Es un procediment segur per a què marxin.

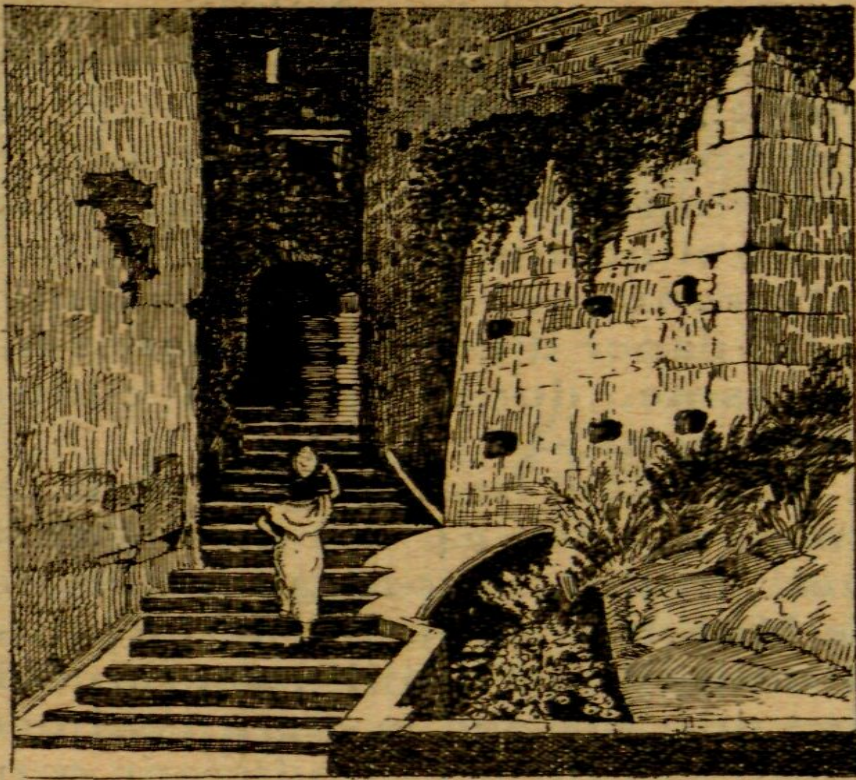
PER A SABER SI EL PROMÈS T'ESTIMA

S'agafen unes estisores i una cistella; les estisores es claven en la nança de la cistella, i llavors han d'aguantar-se les estisores amb dos dits, un de cada mà, i si la cistella volta i no cau, és que el promès t'estima; i si cau o no volta, no hi ha res a fer.

Biblioteca de Comunicació
i Hemeroteca General

F. FARRETERA.

(De «Amics del Folklore de Catalunya»).

L'entrada al molí paperer de «Can Carol».

La indústria paperera

CATALUNYA, sempre ha estat, és i serà, eminentment industriosa, i degut a la seva activitat i treball, té un prestigi, que moltes altres nacions voldrien posseir. Entre les indústries que han donat celebritat a la nostra terra, ja per ésser típiques, com els càntirs de Verdú, les blondes del Maresme, els curtits de la comarca d'Anoia, etc., hi ha la fabricació de paper, especialment l'anomenat de fil, i també el d'estrassa. Exemple en són les poblacions de Capellades i Riudebitlles, per no esmentar-ne d'altres.

Aquesta darrera vila es distingeix en la fabricació de paper, particularment del d'estrassa, per comptar-hi bastants molins paperers.

No ens ocuparem de la tècnica de la seva manipulació ni comerç, però sí que volem dir quelcom d'un dels més antics, anomenat de «Can Carol».

Riudebitlles sempre ha tingut fama en l'art de la papereria. La marca «Romaní», assolí un **crèdit** remarcable, singularment a Amèrica.

Pel gravat que publiquem, pot observar-se la

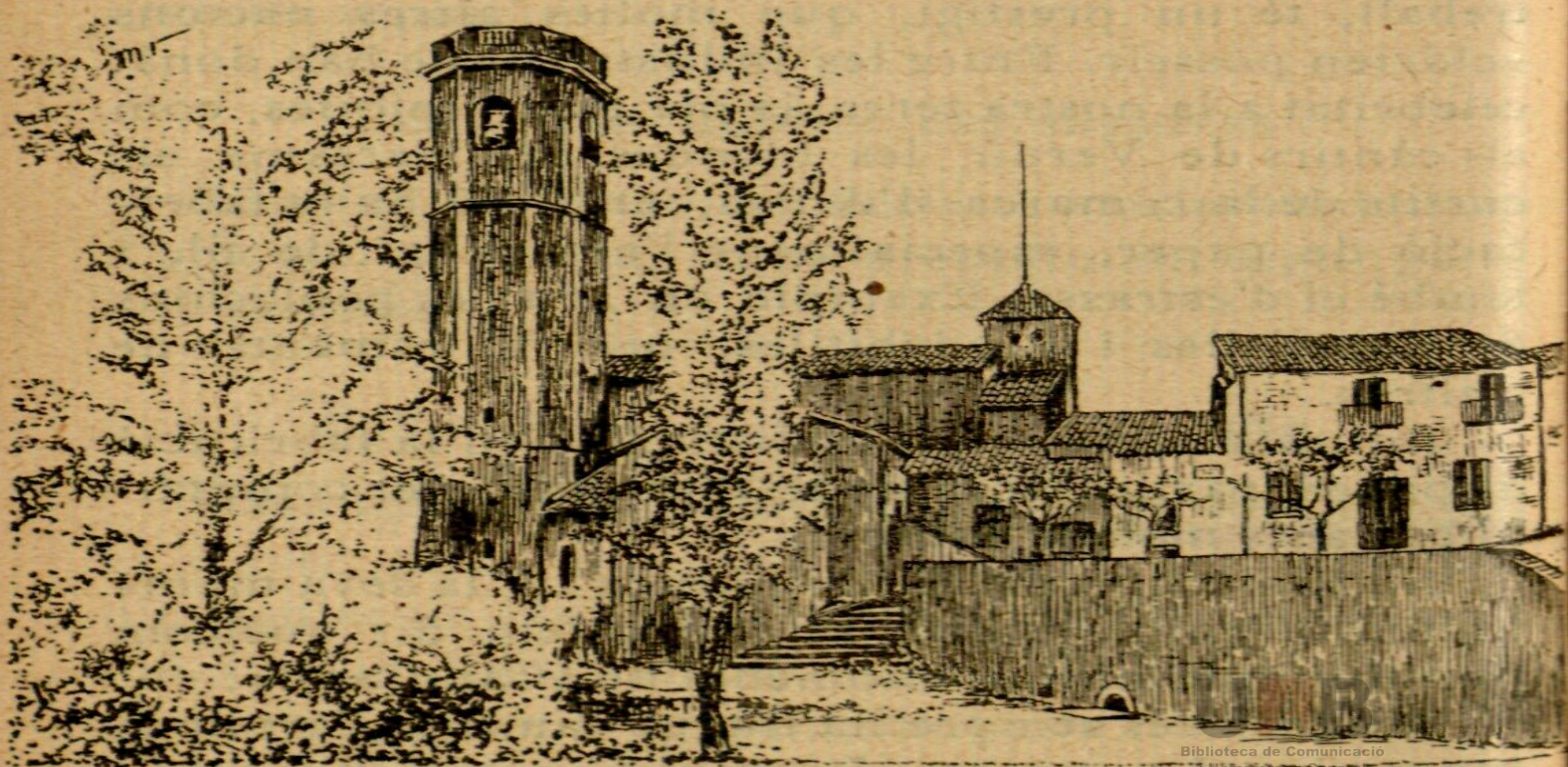
seva antigor. Com a propietari d'aquest molí paperer trobem el nom de la família Cardús, en els Manuals d'aquesta vila, en els segles xviiè i xviiiè. Així també sabem que, en 1550, n'era propietària la marquesa de Montbui, per un arrendament que fa de dit molí.

Actualment, el nostre bon amic Joan Carol Llurens, és el fabricant que el té en arrendament, aquesta indústria del paper d'estrassa, posant-hi tot el seu amor i entusiasme, doncs és gran continuador de les nostres tradicions.

Per una nota que hem pogut tenir el goig de llegir, sabem que el dia 24 del mes d'abril de l'any 1550, Miquel Arada, procurador de la senyora marquesa de Montbui, dóna en arrendament a Joan Pascual, per un any, del molí paperer del portal de baix que dóna entrada per la riera, pel preu de vint lliures quiscun any, i les condicions o pactes que s'esmenten.

Aquesta nota d'arrendament, amb seguretat que no era la primera, demostrant l'antiguitat de la indústria paperera a Riudebitlles.

JOSEP ARNAN I VALLÉS.

Sant Feliu del Recó (Castellar del Vallès).

(Dibuix de Miquel Ribalta).

Indrets de Barcelona

Si en el número 84 de CURIOSITATS DE CATALUNYA vàrem explicar l'itinerari a Sant Medí, en el present direm el que des de Barcelona condueix, amb facilitat, a Santa Creu d'Olorde, lloc situat en un extrem de les serres de la muntanya del Tibidabo, on en la punta que entra en el riu Llobregat, entre els pobles de Molins de Llobregat i Roses de Llobregat, s'alça el massís de La Creu; i en el coll que l'uneix amb la resta de la serra hi ha Santa Creu d'Olorde.

Dels diferents camins que poden efectuar-se per anar-hi, pot fer-se des de qualsevol de les estacions que el tren de Barcelona a Les Planes té escampades en el llarg de la muntanya, el que més alicient ofereix, és el menys divulgat: de La Floresta, passant per Can Busquets i Can Galopa de Dalt.

En sortir del túnel de Vallvidrera, el tren segueix avall, a la dreta, de la riera de Vallvidrera en una vall estreta, exceptuant un petit eixamplament sense importància, poc després de l'estació de Les Planes, per retornar tot seguit a la seva estretor inicial.

Ja molt avall, després d'aquest eixamplament i d'haver passat Can Borrull, una casa de pagès que està entre la via i la riera, aquesta desvia el seu curs notablement fins a posar-se en posició vertical respecte de la primera; aquí es forma altra vall, més ampla; alcança, en el seu mig, una gran masia blanca amb una torre quadrada; aquesta masia és Can Busquets, un dels punts de toc del camí a seguir a Santa Creu des de La Floresta.

Quan es va arribant a la vall de Can Busquets, les

muntanyes comencen a declinar, i deixen veure altra serra propera, en la qual, molt amunt, hi passa una carretera, i en la carretera s'hi veu altra masia. Es altre punt de toc, Can Galopa de Dalt.

Seguint amb la vista aquesta carretera en la seva pujada, queda amagada per un turó; darrera d'aquest turó hi ha Santa Creu d'Olorde.

El tren va passant pel llindar de la vall de Can Busquets fins a introduir-se en el túnel de La Floresta; a l'altre costat hi ha l'estació, principi d'aquesta excursió.

S'inicia amb la carretera de Can Busquets, que comença en el coll de l'estació de La Floresta i en el peu d'una post elèctrica; per anar-hi des de l'estació, hom s'orienta fàcilment seguint la instal·lació elèctrica que passa bastant a prop de la via.

De les dues carreteres que tenen el punt de partença del peu de la post elèctrica, en el coll de La Floresta, la que va a Can Busquets és la que tendeix més a baixar, llisca enllà, serpentejant, al llarg de la muntanya, fins a la casa, i aquí acaba.

Pel costat de la casa, a la carretera, segueix un camí de carro que obliquament baixa a la riera i va cap a Rierada; com sigui que es desvia de la ruta a seguir per anar a Santa Creu, se'l deixa i es baixa recte a la riera per un camí de cabra que comença darrera la casa.

Quan la riera de Vallvidrera deixa la plana per a entrar en el congost que formen les muntanyes que separen la vall de Can Busquets de la de Rierada, puja a Can Galopa un camí de carro en la ribera oposada a la que s'ha vingut.

Com sigui que són diversos els camins que es van trobant i desorienten fàcilment, s'ha de tenir present de seguir tot camí que pugi, i amb tendència a l'esquerra; la característica principal d'aquest tros de recorregut és que segueix sempre pel llom de la muntanya des d'un poc més amunt de començat, en l'entrada del congost.

Cal tenir present de seguir aquestes normes, ja que, en cas de desorientació, no es podrà recórrer a preguntar-ho a algú, degut a què és tan poc freqüentat aquest indret, que pot dir-se no es troba mai a ningú.

No s'arriba a Can Galopa, precisament; la pujada s'ha de considerar acabada en arribar a un camí de carro que s'ha de seguir amunt; tot seguit ja es veuen els terrenys treballats que denoten la seva proximitat.

Una vegada passat Can Galopa, el camí de carro queda absorbit per la carretra que des del tren s'ha vist.

Aquesta carretera té, primer, una pujada fins a un coll proper, davallant després fins a Santa Creu d'Olorde, que ja es veu des del coll.

Aquest tros de pujada correspon al darrer i més enlairat del recorregut de la vall de Can Busquets, del qual hom en té, quasi, absolut domini.

Es una ruta que brindem als aficionats a l'excursionisme, segurs que la trobaran molt agradable i sumament atractiva.

FRANCESC PARELLA I COMAS.

Anecdolari català

Deu fer cosa d'uns setanta anys, que el savi suec, Edvard Lidfors, membre de l'Acadèmia Nobel, nom celebèrrim i de ressò mundial, vingué en terres catalanes per tal d'establir coneixença directa amb les nostres coses, i aprendre la nostra llengua.

De seguida va establir amistat amb el poeta Gaietà Vidal i Valenciano.

Heus aquí com en certa ocasió, Lidfors s'acomia-dà d'en Vidal. Li va dir:

—Me'n vaig; però abans de tornar-me'n a Suècia us vindré a dir adéu-siau.

Van passar quinze dies, i en Lidfors tornà a visitar en Vidal, que va dir a l'il·lustre amic estranger:

—On heu estat?

—Enlloc —va respondre Lidfors—; era a la meua cambra estudiant; ara ja puc parlar-vos en català.

El savi acadèmic s'havia donat en cos i ànima a l'estudi de la nostra llengua. Ja se l'havia feta seva.

Els enterraments

*A l'amic i ferm esperantista,
Joan Comadran.*

ERA un cap-al-tard de setembre, quan sortíem d'un poblet de l'alta muntanya amb altres companys d'excursió, vers la línia del ferrocarril del Nord.

Caminàvem contents, i amb joia cantàvem «L'espero» (Himne Esperantista). Els nostres cants anaven acompanyats d'una alegre i sonora música de guitarres i bandúrries.

De sobte, al girar una corba del camí, ens trobàrem amb un enterrament: llevant-nos la prenda que ens cobria el cap, deixàrem pas al fèretre i seguiment.

El taüt era petit i blanc; contenia el cadàver d'una nena de sis o set anys; el portaven quatre noietes de deu a dotze anys, sobre d'unes fustes en forma de baiart; al darrera, unes dones amb vestit i vel negre cobrint-los-hi la cara; ploraven la pèrdua de la seva filleta, i nebodeta.

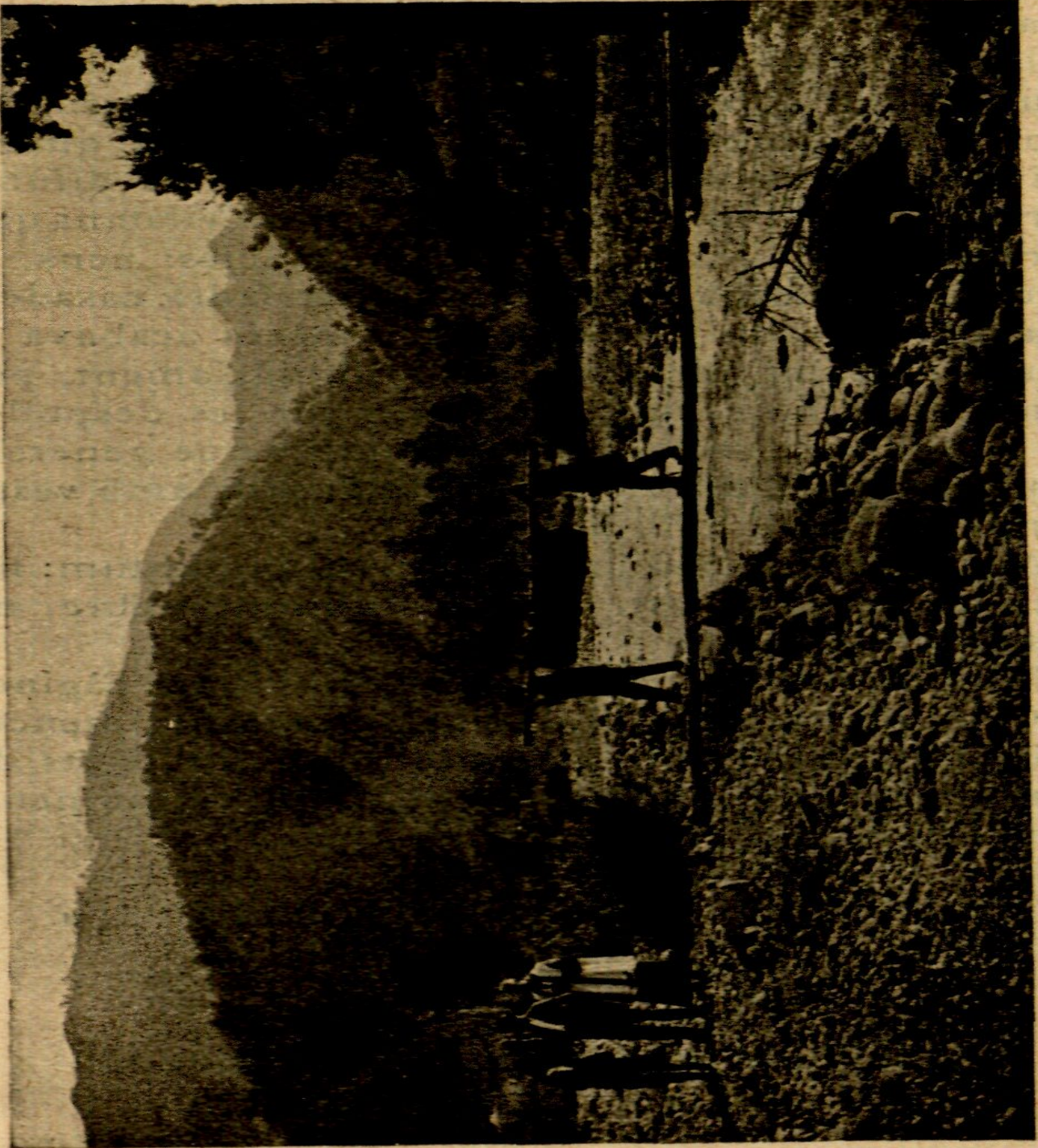
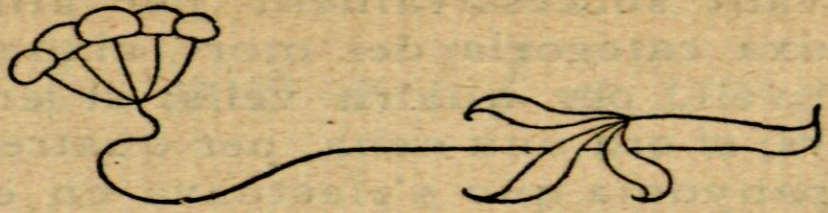
Eren les set de la tarda, quan sortírem d'Olesa, en el tren que havia de conduir-nos a la nostra ciutat.

* * *

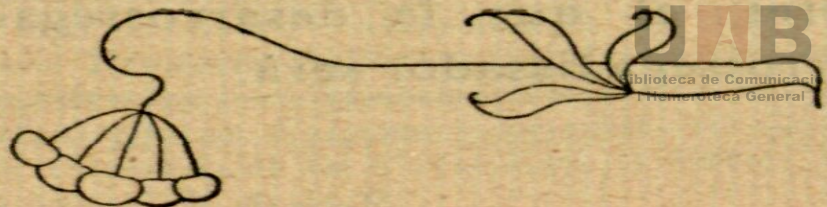
Va perdent-se aquest costum o manera de fer el sepeli als pobles; no vol dir que en algun de petit i apartat de vies de comunicació encara es conservi.

A fi de què consti a les pàgines d'aquest setmanal, tan estimat i volgut de tots els catalans, esmentaré, malgrat ésser quelcom trist, l'usança que fins fa poc temps s'ha seguit en la majoria dels pobles de Catalunya, a l'esdevenir-se la mort d'una persona.

Aquesta era duta al cementiri sobre un baiart, el qual era sostingut per quatre individus que s'anaven

Un enterrament a muntanya.

rellevant successivament per altres quatre de la mateixa categoria del mort, això és: si es tractava d'un vell, per quatre vells; si era un solter, per solters; si era una nena, per quatre nenes. Vertadera companyonia que s'efectuava en els pobles a l'acte de l'enterrament.

Hem de consignar, que obria el pas, anant al davant d'aquesta fúnebre comitiva, el rector o vicari de la parròquia amb la creu i escolanets; després seguia el taüt (blanc o negre, segons l'estament de la persona) sobre d'un baiart sostingut per quatre individus de la mateixa categoria que el difunt, darrera del qual hi anaven quasi tots els vilatans que es trobaven en igualtat de circumstàncies: nens, si era un nen: fadrins, si es tractava d'un fadrí; casades, si la morta estava casada, etc.; després acabava el seguici amb les persones que voluntàriament, per estimació o afecte, volien acompanyar les despulles fins a la darrera morada, constituint el que generalment s'anomena el dol. Les dones anaven amb vestit negre i un vel els cobria el cap.

Actualment quasi ja no s'usa aquest costum: un cotxe supleix el baiart. Aquell tipisme fúnebre, no existeix.

Per això hem volgut que constés en les pàgines de CURIOSITATS DE CATALUNYA, que tanta atenció dedica al folklore de la nostra terra, el que molts de nosaltres hem pogut contemplar, i que, segurament, molts dels presents no podran veure.

JOSEP SANLLEHÍ I JAM.

Joc de paraules

Una post arrossegadissa, amb el seu arrossegadissadoret, el que la desarrossegadissarà, un bon desarrossegadissador serà.

*El vell ocellaire**

EL vell ocellaire, que està decandit!
No té companyia ni troba consol.

Al vell ocellaire li falta delit:

es troba tan sol!

Amb dolces postures no amoixa als ocells,
ni riu com solia fruïnt llurs cançons.

Si alguna vegada contempla als més vells
i sent que no canten igual que'ls novells,
que'n moren, que'n moren en ell d'il·lusions!

Els anys com li pesen al pobre vellet!

No poden ses ales estendre son vol.

Son cor es mustiga, tremola de fred,
i el venç l'enyorança, l'amarg desconsol.

Es troba tan sol!

El vell ocellaire, que està decandit!

L'hivern l'aclapara. No's mou, arraulit,

d'aprop dels ocells,
mirant als més vells,

que alegres refilen i fan saltirons,

perquè, dolçament,
el sol, resplendent,

a tots els escalfa i envia petons.

El vell ocellaire, que està decandit!

Els ulls se li entelen: no bat el seu cor.

El fred i l'engúnia ja'l tenen rendit.

Es glaça, es mor!...

Refent se, s'aixeca tot ell tremolós.

Sentint les passades que fan els ocells,

li sembla que ploren amb cant llastimós,

i corre a les gàbies dels joves i els vells.

Obrint les portelles, els diu, delirant:

— Fugiu a la vida, voleu amb delit,
canteu l'esperança, que és cant infinit!—

I cau mort a terra. I, alegres, volant,

com fugen, com fugen, bronzint, els ocells!

Amb quin batre d'ales, arreu, els més vells,

aixequen el vol!

El pobre ocellaire es queda tot sol!

IGNASI IGLESIAS.

* Recordem als nostres afavoridors, que les poesies «La tragèdia dels ocells» i «El vell ocellaire», esmentades les dues, entre altres, pel nostre redactor Frederic Ballirana en el transcurs del seu article, les trobaran publicades — en honorança al poeta traspassat i en obsequi als habituals llegidors d'aquest setmanal — la una en el número 37, volum II, de CURIOSITATS DE CATALUNYA, i l'altra en les pàgines del present quadern.— *N. de la R.*

CONTES VELLS... FORJATS DE NOU

—

Joan, Joana i Joanel

(Acabament)

No, Joanel; això, no, de cap de les maneres. Em dec al meu marit, solament a ell i a ningú més. El meu Joan no en té cap culpa de tot aquest confusionisme; ell no en sap res... i m'estima; sóc feliç al seu costat, perquè jo també l'estimo a ell...
—Com has canviat! Tu, la Joana d'ara, no ets pas la mateixa d'abans, de quan vaig anar-me'n. Llavors, en tu es veia, s'endevinava fàcilment l'enamorada lliurada del tot a l'enamorat. Avui, tot el contrari. Ni vols recordar-te d'aquells temps, ni del compromís que mútuament contraguérem. Solament saps dir-me, per tal d'excusar el teu procedir, que em creies traspassat, no res més. Et proposo, et prego, gairebé et suplico que vinguis a mi, i tu no acceptes, em refuses... Es clar! Ben mirat jo sóc un esguerrat, no sóc el d'un temps enrera, de quan tu deies estimar-me. Tu amaves a un home radiant de joventut i amb totes les facultats. Veritablement, tens raó; aquell home morí. D'ell, pel sol fet d'ésser un simple esguerrat de guerra, no en resta altra cosa que un record llunyà, boirós, gairebé una ombra. Per això, no per res més, amb bones paraules, amb paraules

que amb molta habilitat saps recobrir de lògica i raó, refuses les meves proposicions el plantejament de les quals és degut al gran amor que sempre, ja des d'un bell principi, d'una manera jamai no interrompuda, m'has inspirat...

—Joanet, Joanet!! Pel que més estimis, no continuïs. No vulguis torturar-me ni torturar-te. El fet, fet està i ja no té remei. El que em proposes no pot ésser. Reflexiona serenament, t'ho prego. Si així ho fas, comprendràs... Per damunt de tot, les circumstàncies manen.

—La teva decisió, Joana, desfà la meva vida, el meu esdevenir. Perquè jo, encara que esguerrat, tenia fe en el futur, car el futur era el nostre amor, amor que jo pressentia curull de benaurances i il·lusions a desdir. Ell m'hauria esperonat per a triomfar valent-me del treball. Tot, absolutament tot, t'ho hauria ofert com a penyora d'una estimació cordial, no gens contaminada per insanes passions. La meva vida hauria tingut una finalitat, un «per què»: tu, i amb tu els nostres fills .. Ara, en canvi, davant la crua realitat, davant la teva obstinació en no voler saber res de mi, què serà de la meva persona, del meu pervenir, sense nord ni guia que m'estimuli? No res, ho pots ben creure. Més valdria que...

—Joanet, fer el que insinues fóra propi d'un covard, i no n'ets. Pel bon record de la teva amada mare, vulgues comprendre la raó, el que és de llei. Reconeix que el que tu em proposes no pot portar-se a terme. Jo t'estimo, no he deixat mai d'estimar-te. Durant tots aquests anys que et creia mort, el teu record no s'ha mogut mai de la meva pensa. Les circumstàncies, el rodar del temps, volgueren que es creués pel meu camí un home, un home com tu, bo i honrat, treballador i amb un sens fi d'illusions esperançadores, força prometedores, per tot programa. Aquest home m'oferí, com tu m'oferires un dia, compartir amb ell tota una existència. Vaig acceptar; amb la intimitat nasqué l'estimació, i ara em trobo que ell és quelcom insubstituïble per a mi. No puc, no dec, no sabria deixar-lo, abandonar-lo...

—Per què? No has dit que encara m'estimes, que no has deixat mai d'estimar-me? Què t'atura, doncs?

El deure? El dir de la gent? Prejudicis tot, prejudicis propis del temps de l'antigor.

—No, Joanet, no; m'atura, abans que tota altra cosa, per damunt de tot i de tothom, el sentit del deure. Per si això no fos prou, hi ha encara un altre motiu...

—Quin?

—El meu fillet... El sents? Es ell, sembla, amb el seu plorar oportú, que pretengui corroborar les meves paraules. Entre el meu marit i jo, Joanet, hi han dos lligams, dos lligams que un aferra a l'altre: l'estimació que mútuament ens devem i de la qual ve a ésser-ne penyora aquest petit plançó...

—Un fill, tens un fill, un fill teu... Deixa-me'l veure, Joana, per favor! Jo no ho sabia; d'haver-ho sabut, no t'hauria pas parlat tal com he fet...

Ella, Joana, semblà vacillar, com si acabés de decidir-se. Ell, però, cuità a insistir novament.

—Per favor, Joana, ensenya'm el teu petit. No temis, per part meva no has de tenir cap mena de por.

Entretant, el menut, una mica rebec, afermava cada vegada més el plor.

—No sents, Joana, quin desconsol? Et sap greu mostrar-me'l? Tal vegada creus incorrecte o contraproduent que li faci un petó, un petó afectuós?

Finalment, Joana es decidí.

—Vina, vols? El veuràs en el seu mateix llit.

Cuita corrents, Joana se n'entrà a les habitacions interiors, deixant bon tros endarrera a Joanet que, amb el seu caminar irregular, prou feines tenia per arribar en el lloc desitjat. Sort que la veueta infantil el guiava. Aviat, però, aconseguí el fi proposat.

Damunt del bres, cames enlaire, el nin ja no plorava. A presència de la seva mareta, ràpidament havia canviat el plor pel riure, un riure manyac i tendroï, d'infant mimat.

Joanet, vivament emocionat, s'atançà fins vora mateix del bressol. Allí, abandonant el bastó, prengué en braços el menut. Se'l contemplà llarga estona tot fent-li carícies i jocs, acabant per petonejar-lo fortament, intensament, amorosament. Quan el cor li digué prou, el lliurà a la jove marona.

—Té, Joana, que te'l faria malbé. Que per a molts anys puguis veure-te'l bo i sa. Es la teva mateixa estampa... Et felicito ben de cor... Perdona, excusa degudament les meves paraules, les meves proposicions... —i tot dient-ho, llàgrimes de penediment solcaven el seu rostre bru, recremat pel sol, endurit per la lluita.

JOSEP M.ª SALAS I JULIÀ.

UNA LOCUCIÓ POPULAR

«*Per escarransits, a Balaguer*»

Si aneu a una casa de Balaguer, en lloc de convidar-vos, allò que més us diran serà: «*Si haguéssiu vingut més aviat, hauríeu esmorzat amb nàltres*».

A propòsit d'això, es diu que un home del poble d'Os de Balaguer, sempre que anava a mercat es trobava amb un balaguerí que li deia: «—No veniu mai!; a veure quin dia veniu!»

Hi va l'home un dia, i així que el visitat el veu entrar, lluny de convidar-lo, crida a la seva dona i li diu:

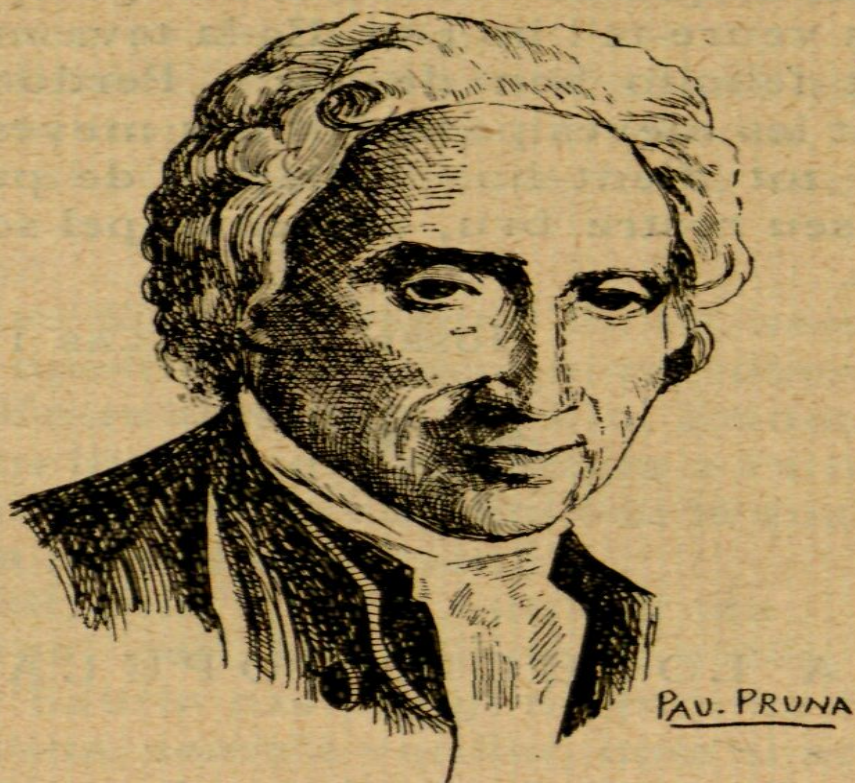
—Mira, fes un bon foc, que és mitja vida.

I així, amb tot aqueix obsequi, va haver de tornar-se'n. Però es va prendre la revenja. Un dia que el de Balaguer va tenir d'anar a Os, es troben, i el pagès li diu:

Que no voleu venir a casa? Anem, anem.

I quan hi són, ell que crida a la dona i li diu:

—Fes-li foc davant i darrera,
que li donarem vida entera.

CATALANS NOTABLES

Antoni Viladomat i Manalt

EL nom d'Antoni Viladomat, fill il·lustre de la ciutat de Barcelona, on nasqué el 12 d'abril del 1678, sobresurt d'una manera brillantíssima entre els artistes de l'escola catalana de pintura del segle XVIII.

Un cas genial ens presenta aquest original pintor, i és que sense moure's de la seva pàtria, i no tenint ni més llum ni més guia que la naturalesa, donà al món obres de gran mèrit, que per la seva escola vigorosa i segell personalíssim, ha estat nomenat el *Velàzquez català*. La seva fama com autor de quadres de caràcter religiós fou grandíssima a tots els centres d'art internacionals.

Aprenqué les primeres nocions amb mestres no molt hàbils, i degut a la vinguda de l'arxiduc Carles d'Austria a Barcelona, l'any 1708, del seguici del qual formava part el pintor Ferran Galli, més conegut per Bibienna, aquest li ensenyà la perspectiva i

es creu també que li donà lliçons de pintura a l'oli i al temple.

Sadollat d'ideals i fantasies, tenint només 21 anys pintà els quadres de la capella de la Concepció de la Catedral de Tarragona.

L'activitat artística de Viladomat, fou fecundíssima, comptant-se a centenars les teles que d'ell es coneixen. Entre les obres del famós artista, mereixen esment: els 25 quadres que pintà per a l'església de Sant Francesc d'Assís de Barcelona, els quals foren salvats de la destrucció general del monestir, i avui figuren al Museu de l'Acadèmia de Belles Arts; les teles que representen la vida de Sant Bru que féu per a la Cartoixa de Montalegre; la decoració de la capella del Sagrament de l'església parroquial de Santa Maria de Mataró i alguns altres quadres solts de l'esmentada església; a Barcelona pintà els quadres de la capella del Roser del convent de PP. Dominics de Santa Caterina; els de la capella del Santíssim Sagrament de la Catedral; els cinc quadres del trascor de la Basílica de Santa Maria del Mar, representant la Passió de N. S. Jesucrist i altres dos a la capella de Sant Salvador; altre molt notable és el que s'exposava cada any a la Basílica de Nostra Senyora dels Reis, dita vulgarment del Pi, durant l'octava de l'Epifania, o sigui la festa patronal, representant l'adoració dels Sants Reis, en el qual hi han alguns caps meravellosament pintats, i el conjunt és d'un efecte sorprenent.

També s'esmenten com a seus, un *Sant Sopar*, un *Martiri de Sant Bartomeu*, un *Lavatori*, i una *Divina Pastora*.

El 28 de desembre del 1720, es mullerà amb Na Eulàlia Esmandia, i treballà fins als setanta i més anys, i és de remarcar que totes les obres de la seva darrera època tenen la mateixa frescor, i més encara que les de la seva joventut i de la seva maturitat.

El 19 de gener del 1755 traspassà aquest celebèrrim mestre de la pintura catalana, i trenta anys

després de la seva mort, D. Nicolau Rodríguez de Laso, volent retre tribut als seus coneixements, féu col·locar a la capella de Nostra Senyora de Guadalupe, de l'església del Pi, on està enterrat, una làpida en què s'hi fan constar els seus mèrits i la data de la seva mort.

També la seva ciutat nadiua, Barcelona, ha volgut homenatjar la memòria del seu fill estimat, col·locant el seu retrat a la galeria de Catalans il·lustres, donant el seu nom a un dels carrers de l'eixampla, i alçant-li un pedestal, l'any 1888, als jardinetes dels voltants de l'Arc del Triomf del Saló de Sant Joan, damunt del qual hi ha la seva estàtua en bronze, fidelment interpretada per l'escultor Torcuat Tasso.

J. C. C.

Anecdotalari català

L'actuació del Centre Català, fundat per Valentí Almirall, a propòsit de l'Exposició del 88, havia molestat En Rius i Taulet.

No obstant, en crear un impost sobre les clavegueres, En Rius va pensar que l'adhesió de l'Almirall seria molt eficaç davant tot Barcelona. Va equivocar-se. L'Almirall, com tot el seu barri, no va voler pagar.

El primer embargament va ésser dirigit contra ell.

Coneixedor dels tràmits legals, va complaure's a fer anar i venir incomptables vegades els embargadors de l'Ajuntament a casa seva.

En el barri, l'embargament a casa l'Almirall ja era un espectacle divertidíssim.

Per tal d'acabar-ho, va anar-hi el mateix Rius i Taulet. L'Almirall va fer-li una broma pesada: va tancar-lo al pis.

L'alcalde de la ciutat va haver de cridar la gent del carrer per tal que l'alliberessin...

L'estany de Banyoles, al volt de la llegenda

Si mai us passegeu en barca per aquest estany, aneu amb molt de compte, i molt més si us trobeu enmig del cercle de la banda de baix. Fem aquest advertiment perquè més d'una vegada a algun barquer, solcant per aquell indret, se li ha entrebancat l'embarcació I, sabeu amb quin obstacle? Doncs amb el parallamps del campanar d'una església que es troba al fons de l'estany; això sol passar quan el nivell de l'aigua s'abaixa; mai, però, ningú no l'ha pogut veure sortir a flot.

Aquesta fantasia solen explicar els vells dels contorns del poble de Porqueres; i encara afegeixen que, al fons del llac, hi han caserius habitats, i en certes festivitats de l'any, hom veu el reflexe de les grans lluminàries que s'hi encenen. Durant el punt de la mitja nit de Nadal o de Sant Joan, si és un dia que l'aigua es presenta clara i quieta, poden observar-se el traç dels carrers amb la gent que hi transita, com també arriba a l'oïda el repic de les campanes.

El fons d'aquest estany, anys enrera, era morada de les cèlebres «bruixes de Llers», les quals, com diu el poeta:

S'aplegaven al fons de l'estany de Banyoles
i en fugien amb l'alba abillades de llí,
esmunyint-se pels rius a entrebancar les moles
del molí *.

I, no tan sols emprenien aquest caire de malvestats, sinó que s'entafuraven allà on podien per a deixar-hi la malastrugança; i planyeu-vos de quan posaven

* *Les Bruixes de Llers*, Poema de C. Fages de Climent.

peu en una dona que es trobés en estat fecundant, perquè si no prevenia l'embruixament, a l'esdevenir mare i sense saber com, li desapareixia l'infant; també de vegades, li era canviat per un altre emmalaltit. Quan es presentava aquest cas, podia esbrinar-se fàcilment l'infant propi del foraster. S'emprava el sistema de posar al foc dotze clofolles d'ou amb un xic d'aigua beneita, i en donar el pit a l'infant, si aquest era un esperit maligne, desapareixia per la xemeneia.

Prop de l'estany i llindant al mas Corralot, poden admirar-se les sorprenents roques «Tunes». Aquests massissos, en un temps, formaven un sol pollagó; avui, però, es presenten esberlats per diversos llocs, formant profundíssims avencs i coves, alguns d'ells fàcilment transitables. Aquestes esquerdes i esborancs foren produïts per la fúria dels terratrèmols que en reculades èpoques abundaven en aquesta regió; malgrat això, també la veu popular deixa sentir-hi les gracioses notes d'una llegenda:

Les roques «Tunes» són vivenda d'éssers fantàstics; durant certes nits, les goges, que són els habitants que més abunden, surten a banyar-se a l'estany i estenen la seva roba blanquíssima. Si hom pogués abastar una d'aquestes peces de vestimenta, seria eternament ric; però es fa molt difícil, car qui s'acosta prop d'elles, resta encantat i és reclòs al fons d'aquells esvorancs, on mai més no veu la llum del sol.

Una vegada passava per aquell indret un rodamón, i fou requerit per les goges a fer un determinat servei que li seria ben recompensat. L'home accedí: complida la feina i com a paga, li emplenaren el sarró de determinada cosa. Bon tros lluny, el captaire, encuriós, mirà el contingut del sarró i vegé que estava ple de segó; indignat el llençà i seguí el camí pensant amb l'ensarronada de què havia estat objecte. L'endemà, al despertar-se, notà cert pes al sarró, el qual, al registrar-lo, hi trobà unes monedes d'or. Aquesta

troballa li féu obrir els ulls, dolguent-se d'haver llençat aquell munt de segó, puix si les engrunes que hi havien restat s'havien transformat en monedes, què hauria estat de tot aquell grapat?...

Amb aquella fal·lera retornà al lloc on l'havia llençat; però, decebut, contemplà que no en quedava ni el rastre.

L'interior de les «Tunes» és un palau i, per a entrar-hi, s'ha de fer per les esquerdes més elevades; la gent no pot atançar-s'hi, car s'han donat casos d'algun atrevit que ha intentat penetrar-hi i ha quedat encantat.

De vegades traspuen d'aquell penyal belles resplendors, i del seu interior en surten finíssimes melodies musicals.

ANTONI FLOTATS.

AFORISMES EXPLICATS

Acabat de dir, acabat d'oferir.

Vol significar el ràpid oblit d'una cosa.

D'on sortiran les misses?

Frase en to de pregunta, que vol dir: ¿d'on sortiran els mitjans econòmics per a un determinat afer?

Escolà, ratapà, menja rates per sopar.

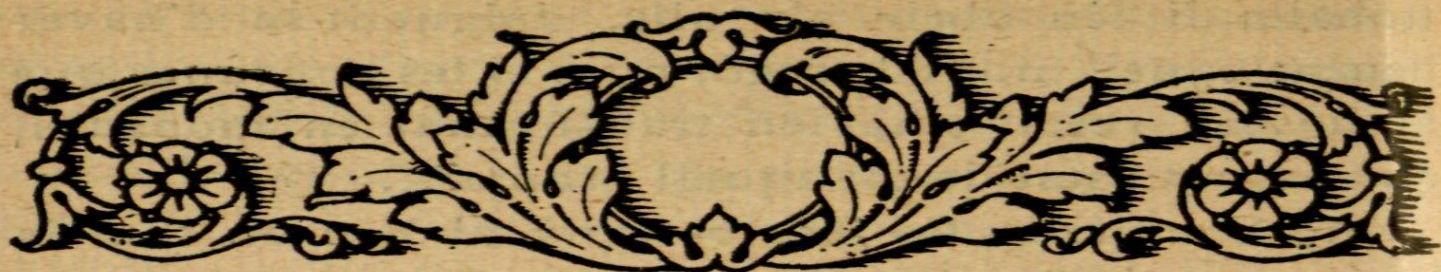
Formuleta amb què es fa enfadar els escolans.

Ja pot anar a missa sense rosaris.

S'aplica al qui és molt viu i no necessita ajut de ningú.

Capellà de missa i olla, o capellà de missa d'onze.

Antigament volia dir el sacerdot de carrera curta, o sigui el que era ordenat amb pocs anys d'estudi, amb l'única missió de celebrar.

El I Aplec Excursionista i de Germanor Penedesenca

VOLEM recordar als lectors de CURIOSITATS DE CATALUNYA, una gran festa, esdevinguda el dia 15 de juny del 1930, i aquesta festa és el primer Aplec Excursionista i de Germanor Penedesenca, celebrada al poble de Riudebitlles.

Fou una de les diades més populars que fins avui han tingut lloc en aquesta vila i que perdura per l'espai l'escalfor del nostre patriotisme, perquè tot-hom, qui més qui menys, va entrar-li al fons de la seva ànima. Amb cançons, danses, jocs i rialles, sota el sol resplendent i de cara a les muntanyes i a les planes de la nostra contrada, aquell sentiment terral que vibra dins els cors de tots els catalans.

La gent de tot el Penedès acudí amb aquell esperit ple de patriotisme a l'aplec, per tal de reunir-se i formar una sola massa de Germanor ciutadana.

Foren les entitats organitzadores d'aquesta diada: «Grup Cultural i Esportiu», de Riudebitlles; «Associació d'Alumnes i Ex-alumnes», «Casal Molí Vell», «Grup Gelada», de Gelida; «Centre Moral Instructiu» (secció d'excursions), de Capellades; «Agrupació Excursionista de l'Ateneu» i «Associació d'Alumnes», de Vilanova i Geltrú; «Centre Excursionista Vila-

franquí», de Vilafranca del Penedès, amb col·laboració de l'«Orfeó de Gelida» i «Secció de Rítmica del Casal Catequístic», de Gelida; «Orfeó Vilafranquí», «Foment Sardanista» i «Esbart de Dansaires», de Vilafranca del Penedès; «Orfeó de Sant Sadurní», de Sant Sadurní d'Anoia; «Orfeó Cossetània», de Vilanova i Geltrú.

En el platanar d'En Soler, sota l'ombra dels arbres, va celebrar-se un concurs de marxa excursionista i de lluita a la corda; l'orquestra «La Principal», de Sant Sadurní d'Anoia, va donar un concert orfeònic per cadascun dels Orfeons assistents a la festa, i cantant al final, conjuntament, acompanyats per la cobla, la «Sardana de les Monges», que fou molt ben acollida pel públic.

Per tot arreu hi havia gent, que amb l'ànima plena d'entusiasme acudia als llocs de les manifestacions; per les cases, aquell dia, ningú no hi restà; tots, petits i grans, àdhuc vells i tot, acudien a la plaça de les Eres (avui d'En Francesc Macià), per a gaudir tan sols per unes quantes hores, de les delícies del cant i de la música.

Fou una de les diades que emplenà de joia i d'amor patri el cor del poble de Riudebitlles, i que tothom, segurament, en deu guardar un viu record.

JOAN MARTÍ I TIANA.

SUPERSTICIONS

El mal de queixals

Hi ha qui es calça tots els dies «primer el peu esquerra», perquè diu que és provat, que així no es pateix de mal de queixals.

Entreteniments Instructius

LOGOGRIF NUMERIC

- 12345678 Carrer de Barcelona
- 1542856 Nom d'home.
- 458267 Joguina.
- 45876 Personatge bíblic.
- 8587 Color.
- 456 Part del cos.
- 35 Nota musical.
- 3 Consonant.

COMBLE

Quin és el comble d'un vaixell de guerra?

PREGUNTA

Què fa quan plou?

ENDEVINALLA

Entre dues parets blanques, arbre hi ha sens fulla ni flor; però el fruit que fa és molt bo. Endevina, què és això?

JEROGLIFIC

NOTA 100 NOTA 1000

FUGA DE VOCALS

Q.. t. s.n p.r. .lc.ld.,
g..ny. .l j.d.c.

ROMBE

```

      .
    . . .
  . . . . .
    . . .
      .

```

Substituir els punts per lletres de manera que, vertical i horitzontalment, es llegeixi: consonant, els ocells en tenen, parentiu, vegetal i consonant.

Solucions als "Entreteniments Instructius" publicats al núm. 86

Rombe: *T, bec, Tecla, cla, a.*

Conversa: *Sastre.*

Fuga de consonants: *A so de tabals, no s'agafen llebres.*

Quadrat: *Meló, elle, Lles, oest.*

Xarada: *Camaleó.*

Fuga de vocals: *Qui menja sopes, se les pensa totes.*

UAB
Biblioteca de Comunicació
i Hemeroteca General

AQUEST NÚMERO HA PASSAT PER LA CENSURA